

Ülevaade kliimaseaduse koostamise hetkeseisust

- Põhiseaduse (PS) §-des 5 ja 53 avalduvast keskkonna ja loodusvarade säästmise kohustusest tuleneb globaalse soojenemise tingimustes Eesti Vabariigile kohustus piirata kasvuhooonegaaside heiteid.
- Kliimaeesmärkide täitmiseks on vaja välja töötada seadusandlik raamistik, mis jagab kliimaeesmärkide täitmise kohustused sektorite kaupa. Siis on võimalik paremini hinnata, kas iga konkreetne arendus, millele Keskkonnaamet peab loa andma, on kliimaeesmärkidega kooskõlas.
- Õiguskindlus investeeringute tegemiseks

Kliimaseadus sätestab:

kliimapoliitika
eesmärgid vähemalt
kümneni täpsusega

põhimõtted
kliimapoliitika
kujundamiseks

eesmärkide täitmise
vastutuse jaotuse

kliimapoliitika
rahastamise ja
riigieelarve
kujundamise kooskõla

püsiva
seiremehhanismi
eesmärkide täitmise
üle

aruandluse ning
selleks vajalike
andmete
kättesaadavuse korra

Kliimaseaduse esialgne ülesehitus

- Üldsätted ja reguleerimisala
- Kliimaeesmärgid, sh kasvuhooonegaaside eelarve
- Kliimarahastus
- Kliimaneutraalsuse tagamise põhimõtted
- Aruandluse ja seire
- Vastutus
- Järelevalve

VTK tagasiside I

Kokku laekus üle 40lt organisatsioonilt üle 300 ettepaneku.

Kliimaneutraalsuse valguses Eesti ettevõtete konkurentsivõime tagamine ja konkurentsivõime tagamise mõiste sisustamine

Tuleb vältida HKS sektori topelt-eesmärgistamist

Sektori senise panuse arvestamine

Tuleb tagada kompensatsioonimehhanismid ennetähtaegse tegevus lõpetamise korral

Sektorite teekaartide koostamise vajalikkus

Piisavate ülemineku- ja reageerimisaegade seadmine

Kliimaseaduse paigutumine keskkonnaõiguse üld- ja eriseadustes vajab täpsustamist

Järelhindamise kohustuse sätestamine

„Ei kahjusta oluliselt“ põhimõtte sisustamine kliimaseaduses

Ettevõtete KHG jalajälje hindamise reguleerimise vajadus

Tegevuste hirerahia/prioriteetsuse määratlemine

VTK tagasiside II

Põlevkivi ja turba kaevandamise lõpptähtaja sätestamine vs nende eraldi mitte käsitlemine kliimaseaduses

Kestliku aastase raiemahu määramine

Kliimaneutraalsuse eesmärgi varasemaks toomine

Võrdne kohtlemine ja sooline võrdõiguslikkus

Kliimaeesmärkide täitmise mõju siseturvalisusele

Riigieelarve kasutamise põhimõtete määratlemine (roheline riigieelarvestamine)

Ambitsiooni vähendamise keeld

Seadusega tuleb tagada eeldused kliimaneutraalsuse saavutamiseks

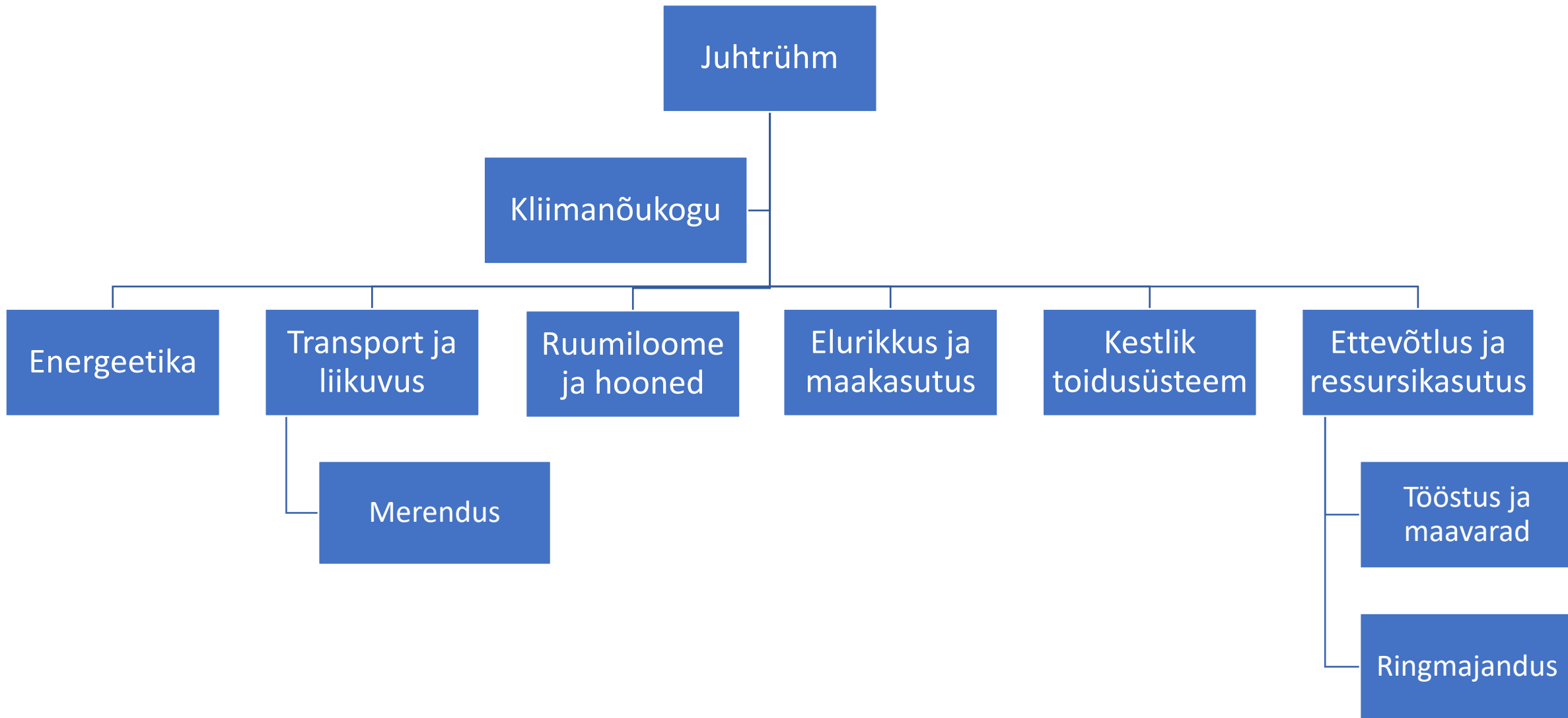
TAIEga sidumine (et teadus-, arendus- ja innovatsiooniprojektidel oleks õigus toetustele) ning innovatsiooni toetamise rahastusmudeli läbimõtlemine

KOV rolli täpsustamine

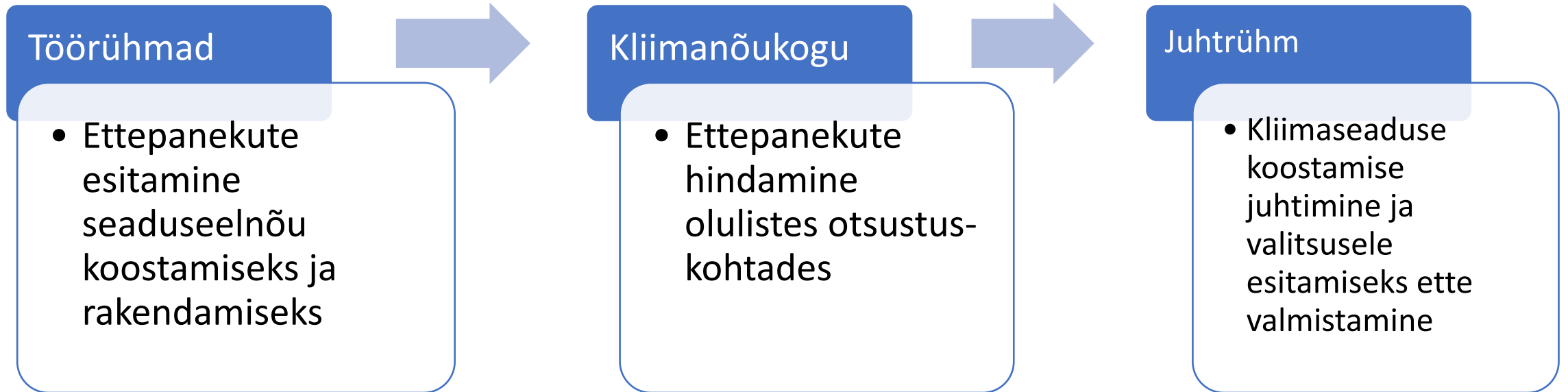
Kliimanõukogu koosseisu ja rolli täpsustamine seaduses

Kliimaseaduse koostamise ajakava

Aeg	Tegevus
september– oktoober 2023	VTK avalik konsultatsioon
november 2023– aprill 2024	Eelnõu koostamise konsultatsioonid valdkondlikes töörühmades, Kliimanõukogus ja juhtrühmas
veebruar 2024	Arvamusrännaku läbiviimine üle Eesti
märts 2024	Ministri maakondlikud visiidid
aprill-mai 2024	Seaduseelnõu koostamine ja kooskõlastamine
juuni 2024	Seaduseelnõu Vabariigi Valitsusele esitamine
september 2024	Menetlus Riigikogus
jaanuar 2025	Eeldatav jõustumine

Osapoolte rollid

Töörühmade kohtumised

Toimunud

	I kohtumine	II kohtumine	III kohtumine
	Kuupäev	Kuupäev	Kuupäev
Merendus	1.11	2.11	16.01
Energeetika		6.12	22.02
Kestlik toidusüsteem		14.12	tbc
Ruumiloome ja hooned		19.12	8.02
Transport ja liikuvus		20.12	6.02
Elurikkus ja maakasutus		10.01	16.02
Ringmajandus		12.01	tbc
Tööstus ja maavarad		16.01	tbc
Ettevõtlus ja ressursikasutus		18.01	tbc

Töörühmade väljund

- Sektori ootus kliimaseadusele – milleks vajalik ja millega tuleb sektori vaatest arvestada?
- Sektori potentsiaal kasvuhoonegaaside heidet vähendada
- Peamised meetmed KHG heite vähendamiseks
- Sektori vajadused heite vähendamise potentsiaali realiseerimiseks
- Võimalused ja vajadused sektori konkurentsivõime tõstmiseks
- Sektori jaoks olulisimad põhimõtted ja tegevussuunad, mida tuleks kliimaseaduses sätestada

Sektorid kliimaseaduses

Pärismaailma loogika järgne jaotus

Eesmärkide seadmisel tagatakse Euroopa Liidu KHG heite vähendamise kohustuste täitmine jõupingutuste jagamise määrusega kaetud sektorites ja maakasutuse sektorites

Eesmärkide seadmisel lähtume lähtume riiklikest KHG inventuuridest ja prognoosidest ning rahvusvahelise aruandlusmetoodika (IPCC) raamistikust

Sektoripõhiste eesmärkide seadmise lähtekohad

Seaduses seatav baasaasta: 2021

Energeetika

Täiendavat siseriiklikku kohustust ei sea – ETSi EE proportsioon lähtekohaks

Heite vähendamise osakaal lähtub EL ETSi jaotuse loogikast (Eesti osakaal tervikust)

75% ETSi heitest

Tasakaalustab tööstuse heidet

Tööstus

Täiendavat siseriiklikku kohustust ei sea – ETSi EE proportsioon lähtekohaks

Heite vähendamise osakaal lähtub EL ETSi jaotuse loogikast (Eesti osakaal tervikust)

25% ETSi heitest

Lisanduvale tööstusele heitepuhvri jätmise: 10-20%

Transport,
hooned,
põllumajandus,
jätmed

Läbirääkimiste alguspunkt:
ühtlane eesmärk kõikidele
-24% (võrreldes 2005 aastaga)

Põllumajandust võimalik
tasakaalustada
maakasutusega

Maakasutus

Tasakaal heite ja sidumise vahel

Põllumajandust võimalik
tasakaalustada
maakasutusega

Energeetika 2030. a eesmärgi seadmise võimalused

	EL eesmärk	Prognoos
Selgitus	Eesti energeetikasektori proportsionaalne osa HKS-i ja JJM-i sihttasemetes	Eesti olemasolevate meetmete rakendamise tulemusena saavutatav KHG heite vähenemine
KHG heide aastal 2030	3996 kt CO2 ekv	1853 kt CO2 ekv
KHG heite vähendamine võrreldes 2021. aastaga	27%	-66%
KHG heite vähendamine võrreldes 2005. aastaga	69%	-86%

Transpordi 2030. aasta eesmärgi seadmise võimalused

	EL eesmärk	Prognoos
Selgitus	Eesti transpordisektori proportsionaalne osa JJM-i sihttasemes	Eesti olemasolevate meetmete rakendamise tulemusena saavutatav KHG heite vähenemine
KHG heide aastal 2030	1657 kt CO ₂ ekv	2036 kt CO ₂ ekv
KHG heite vähendamine võrreldes 2021. aastaga	-31%	-16%
KHG heite vähendamine võrreldes 2005. aastaga	-24%	-6%

Kliimaseaduse arvamusrännak

- Igapäevale avatud avalikud arutelud üle Eesti veebruarikuu jooksul.
- Eesmärk on koguda arvamusi ja ettepanekuid eelkõige nende meetmete kohta, mis enim mõjutavad inimeste igapäevaelu.
- Arutamiseks pakub Kliimaministeerium välja teemad.
- Arutelusid juhivad ja neis osalevad ise huvi üles näidanud vabatahtlikud.
- Arutelujuhid esitavad aruteludest koorunud ettepanekud ministeeriumile, kes analüüsib neid ja annab tagasisidet.

Seaduse koostamisel käsitlemist vajavad õiguslikud küsimused

- 1) ***no-backsliding* e. ambitsiooni vähendamise keelu printsiipi** - kas õiguslikult võimalik ja mida praktikas tähendaks;
- 2) **piirangute proportsionaalsuse kontroll** (meetmete vajalikkus ja sobivus ning tõhusus);
- 3) **ettenähtavus ja õiguskindlus majandussektoritele** (kliimat mõjutavad ehk KHG heidet tekitavad sektorid) vastandumas praeguse ja tulevaste põlvkondade õigusele puhtale ja elamiskõlblikule elukeskkonnale. Mõlemad on põhiseaduslikud väärtused, seega peab nendevaheline suhe olema tasakaalus ja õiguslikult selgelt väljendatud ja põhjendatud;
- 4) **seaduses sätestatavate eesmärkide täitmise kontroll ja vastutuse regulatsiooni väljatöötamine**, kuivõrd majanduspoliitika kujundamine on riigi ülesanne ning kliimaseadus ju ilmselt ühtegi otsest kohustust üksikisikutele või ettevõtetele ei pane;
- 5) **traditsioonilise keskkonnaõiguse, sh selle printsiipide suhe kliimaõigusega**: kas ja millises ulatuses on otstarbekas ja õige kohaldada väljatöötatavale kliimaseadusele keskkonnaseadustiku üldosa seadust, selleks on KLIM ÕO tellimas analüüsi.

KLIIMAMINISTEERIUM